Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I. Ja i społeczeństwo						
Patriotyzm	patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy obrona cywilna obowiązek obywatelski dobry obywatel postawa patriotyczna Ojczyzna	– wskazuje po jednym przykładzie patriotyzmu obywatelskiego i narodowego, – wymienia jeden przykład patriotyzmu gospodarczego, – wskazuje dwa przykłady troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje jeden sposób na to, jak można być dobrym obywatelem, – wskazuje dwa obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP, – podaje jeden przykład realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia jeden przykład obrony	– wskazuje po dwa przykłady patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia, – wymienia dwa przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia, – identyfikuje trzy przejawy troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje dwa sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje, – wskazuje dwa obowiązki obywatelskie zapisane	– wskazuje po trzy przykłady patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia, – wymienia trzy przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia, – identyfikuje i omawia trzy wybrane przejawy troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju, – wskazuje trzy sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje, – wskazuje trzy obowiązki	– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań, – wymienia cztery przykłady patriotyzmu gospodarczego i je omawia, – wskazuje cztery sposoby na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje, – wskazuje cztery obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP i je omawia,	– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne, – wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po cztery przykłady odpowiadających im zachowań, – analizuje cztery przykłady zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego, – analizuje pięć sposobów na to, jak być dobrym obywatelem, – analizuje jeden przykład sytuacji w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli, – rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu, – wskazuje wszystkie

		cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	w Konstytucji RP i w prosty sposób je omawia, – wymienia dwa przykłady realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.	obywatelskie zapisane w Konstytucji RP i je omawia, – wymienia trzy przykłady realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną	– wymienia cztery przykłady realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje trzy przykłady.	obowiązki obywatelskie zapisane w Konstytucji RP i je analizuje, – analizuje pięć przykładów realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich.
Grupy społeczne i wspólnoty	grupa społeczna socjalizacja rodzina wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna tożsamość osobista i społeczna sekta tożsamość narodowa	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje dwa przykłady, – wskazuje po jednym przykładzie grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – podaje wybraną funkcję rodziny w społeczeństwie, – wskazuje przykładową rolę, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej,	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje trzy przykłady grup, do których należy, – wskazuje pięć cech grup społecznych, – wskazuje dwie wybrane funkcje rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia, – odróżnia grupę społeczną od wspólnoty; wskazuje jedną różnicę, – wskazuje po dwie cechy tożsamości osobistej i społecznej.	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje cztery przykłady grup, do których należy, – wskazuje pięć cech grup społecznych i je omawia, – wskazuje po dwa przykłady grupy inkluzyjnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje trzy wybrane funkcje rodziny w społeczeństwie i je omawia, – wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega przykładowa rola, którą odgrywa	– wskazuje po trzy przykłady grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej, – wskazuje cztery funkcje rodziny w społeczeństwie i je omawia, – omawia przykładową rolę, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej, – podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości, – analizuje swój	– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje różnorodne przykłady takich grup, – podaje po jednym przykładzie grup inkluzywnej i ekskluzywnej, wskazując, co je różni, – podaje po jednym przykładzie grup wtórnej i pierwotnej, do których należy, – analizuje na przykładzie własnej rodziny cztery funkcje rodziny w społeczeństwie, – wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie, – wskazuje i analizuje

		– wskazuje po jednej cesze tożsamości osobistej i społecznej.		w wybranej grupie społecznej, – analizuje na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków, – określa, czym charakteryzuje się wspólnota, – podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.	udział w wybranej wspólnocie, – wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną, – identyfikuje swoje umiejętności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą, – wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych, – wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.	grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje, – omawia dwie przykładowe role, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych, – analizuje swój udział w wybranej wspólnocie, – analizuje i wyjaśnia na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków, – wskazuje dwie swoje cechy, które wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić, – proponuje jedno działanie, które może być w tym pomocne
Relacje grupowe	- konformizm, nonkonformizm - grupy własne, grupy obce - dyskryminacja - uprzedzenia - stereotypy - hejt, mowa nienawiści - ksenofobia	- wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest konformizm, - podaje jeden przykład zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu, - z pomocą nauczyciela wyjaśnia,	- wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm, - identyfikuje dwa zachowania konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu, - podaje i w prosty sposób omawia dwa	- wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje trzy przykłady postaw konformistycznych, - omawia zjawisko dyskryminacji, wskazując trzy mechanizmy, które jej sprzyjają,	- omawia zagrożenia, jakie może nieść ze sobą postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka, - analizuje cztery przykłady zachowań dyskryminacyjnych.	

	- piramida nienawiści	na czym polega zjawisko dyskryminacji, - wskazuje sposoby reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu, - rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, - rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.	przykłady zachowań dyskryminacyjnych, - rozważa osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, - wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	- podaje i omawia trzy przykłady zachowań dyskryminacyjnych, - rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym, - wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, - wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.		
Współpraca i konflikty w grupie	- fazy procesu grupowego - zaufanie, współpraca i współdziałanie - konflikty w grupie - rozwiązywanie konfliktów w grupie	- wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, - wskazuje cztery fazy rozwoju grupy, - identyfikuje jedną przyczynę spadku poziomu zaufania społecznego, - wskazuje jedno zachowanie własne lub innych, które sprzyja współpracy,	- wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, - identyfikuje trzy przyczyny spadku poziomu zaufania społecznego, - wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.	- wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, - identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależy, - wyjaśnia, co to są relacje społeczne, - identyfikuje trzy przyczyny spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia,	- wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, - uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, - opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, - wskazuje i omawia zachowania własne i	

		- wskazuje trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów.		- wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, - wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.	innych, które sprzyjają współpracy, - podaje, odwołując się do własnego doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, - wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	
Współczesne społeczeństwo polskie	- dobro wspólne - konflikty światopoglądowe i polityczne - podziały społeczne - dezinformacja - fake news - teoria spiskowa - dialog	- z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, - wskazuje dwie postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, - na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, - z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, - wskazuje dwa tematy, które dzielą społeczeństwo polskie,	- w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, - wskazuje trzy postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, - na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków, - porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa, - zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, - zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, - formułuje dwa argumenty w dyskusji	- wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, - wskazuje cztery postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego, - wskazuje cztery tematy, które dzielą społeczeństwo polskie, - stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, - wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych), - stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,	- uzasadnia, dlaczego troska o dobro wspólne jest wspólną sprawą , - wskazuje cztery postawy lub wartości niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór, - analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków, - rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko,	

		- wskazuje przy pomocy nauczyciela dwie cechy fake newsów, - zna i stosuje (z pomocą nauczyciela) sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie, - formułuje jeden argument(z pomocą nauczyciela)w dyskusji na jeden z wybranych tematów, - wskazuje jeden temat, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej.	na jeden z wybranych tematów.	- formułuje argumenty w dyskusji na jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł, - identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, - wskazuje dwa tematy, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej.	- rozważa na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce, - wskazuje pięć tematów, które dzielą społeczeństwo polskie, - zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne, - formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając z różnych źródeł, - identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem, - wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe, - zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją.	
Rozdział II. Szkoła jako wspólnota						
Zasady funkcjonowania szkoły	- wewnątrzszkolne prawo oświatowe:	- wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut,	- wskazuje trzy kwestie ważne dla ucznia w szkole, które	- wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają	- wyraża opinię na temat wybranych	- wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły,

	statut szkoły i regulamin SU - prawa i obowiązki uczniowskie - źródła praw i obowiązków ucznia - organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski	- wskazuje dwie kwestie ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny, - wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU, - z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, - wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, - wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.	uwzględnia statut szkolny, - wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU, - wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach, - wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły, - bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji wybranych praw ucznia w szkole, - wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, - bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.	dla niego największe znaczenie, - identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lubsprzeczne z innymi zapisami prawnymi, - analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.	zapisów ze statutu swojej szkoły, - wymienia wszystkie akty prawne wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu, - identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lubsprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany, - wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU, - formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, - formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole, - wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.	dotyczące wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej, - wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, - omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole, - wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.
Społeczność szkolna	- szkolna społeczność - więzi społeczne - przynależność	- wymienia członków szkolnej społeczności,	- wskazuje pięć pytań, które pomogą zbadać poczucie	- wskazuje trzy metody, za pomocą których można zbadać	- uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi	- rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności,

	- diagnoza potrzeb - metody diagnozy - mediacje szkolne - mediator rówieśniczy - budżet uczniowski	- wskazuje jedną metodę, za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, - wskazuje rozpoznany w klasie jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, - wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki), - wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje, - z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego, - wskazuje i zgłasza pomysł, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.	przynależności do społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły , - wskazuje dwie metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, - wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki), - samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.	potrzeby szkolnej społeczności, - samodzielnie identyfikuje jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, - przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji ze swojej szkoły lub z innych szkół).	formalne i obiektywne , - formułuje zespołowo pięć pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza , - wskazuje cztery metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, - wyjaśnia, na czym polegają mediacje, - formułuje trzy argumenty za korzystaniem z mediacji w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami, - wskazuje trzy cechy, jakimi powinien charakteryzować się mediator.	oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności , - wskazuje pięć metod, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, - samodzielnie identyfikuje i omawia obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły, który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, - dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/obszaru, - wskazuje trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole .
Samorząd uczniowski	- samorząd uczniowski - prawo oświatowe - idea samorządności uczniowskiej - partycypacja	- wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU), - wymienia dwa uprawnienia SU,	- wymienia trzy uprawnienia SU, - wymienia trzy korzyści wynikające z dobrego funkcjonowania SU,	- wymienia cztery uprawnienia SU, - wskazuje jedno źródło prawne, z którego wynikają uprawnienia SU,	- wymienia pięć uprawnień SU, - omawia dwa źródła prawne, z których wynikają uprawnienia SU,	- wymienia sześć uprawnień SU, - omawia trzy źródła prawne, z których wynikają uprawnienia SU,

	- proces decyzyjny w szkole - samorząd klasowy - rada szkoły - wybory do władz samorządu uczniowskiego	- wymienia dwie korzyści wynikające z dobrego funkcjonowania SU, - wskazuje jedno działanie własne lub koleżanek i kolegów podjęte w ramach SU, - wskazuje inicjatywy szkolne podjęte przez SU w ostatnich dwóch latach, - wie, gdzie znaleźć regulamin SU, - wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu, - wskazuje członków rady szkoły, - bierze czynny udział w wyborach do SU, - wskazuje dwie sprawy, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, - angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.	- wskazuje dwa działania własne podjęte w ramach SU, - wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, - wskazuje trzy sprawy, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia, - angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.	- wymienia cztery korzyści wynikające z dobrego funkcjonowania SU, - rozważa własne zaangażowanie w działalność SU, - wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu, - wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły, - tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU, - zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację, - formułuje samodzielnie dwa argumenty za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły, - angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.	- omawia pięć korzyści wynikających z dobrego funkcjonowania SU, - ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu, - formułuje dwa argumenty za powołaniem rady szkoły, - zgłasza swoją kandydaturęw wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, w tym formułuje trzy argumenty za swoją kandydaturą i jeden postulat, dotyczącynp. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu, - formułuje samodzielnie trzy argumenty za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.	- omawia sześć korzyści wynikających z dobrego funkcjonowania SU, - omawia szczegółowo jedną z korzyści z dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności, - wskazuje trzy cechy dobrze funkcjonującego SU, - ocenia, w których obszarach SUw jegoszkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy, - omawia cztery poziomy włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie), - ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach,

						- omawia wszystkie cechy demokratyczne wyborów do SU, - wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU .
Rozdział III. Samorząd terytorialny						
Społeczność lokalna	- społeczność lokalna - tożsamość lokalna - dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne - patriotyzm lokalny	- w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, - z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność, - wskazuje jeden przykład patriotyzmu lokalnego, - wskazuje jeden problem, z którym mierzy się jego lokalna społeczność, - bierze udział (bierny) w jednych obchodach rocznicy historycznej w społeczności lokalnej.	- wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność, - w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne, - wymienia dwa przejawy patriotyzmu lokalnego, - identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, dwa problemy, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat.	- opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne, - podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej.	- podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności, - wymienia trzy przejawy patriotyzmu lokalnego, - identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, trzy problemy, z którymi mierzy się jegolokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.	- wskazuje i omawia sześć elementów tworzących lokalną społeczność, - wymienia po trzy przykłady dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność, - wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami, - omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym wskazuje korzyści płynące z tej postawy , - przedstawia ruchy miejskie jako przejawy obywatelskiego zaangażowania w

						sprawy społeczności lokalnej .
Struktura i zadania samorządu terytorialnego	- samorządność - samorząd terytorialny - zasada pomocniczości - organy samorządu terytorialnego - zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone - jednostki samorządu terytorialnego - jednostki pomocnicze gminy	- wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy, - wskazuje jeden przykład realizacji zasady pomocniczości w samorządach, - wymienia, z pomocą nauczyciela, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego, - wskazuje po jednym zadaniu własnym gminy, powiatu i województwa, - wymienia dwa przykłady zadań zleconych gminy, - wskazuje, z pomocą nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, - wskazuje po dwie kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy,	- wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorządy, - wskazuje dwa przykłady realizacji zasady pomocniczości w samorządach, - wymienia wszystkie jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego, - wskazuje potrzy zadania własne gminy, powiatu i województwa, - wymieniapo jednym przykładzie zadań zleconych gminy, powiatu i województwa, - wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, - wskazuje po trzy kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,	- wyjaśnia, po co społeczeństwom samorządy, - omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego, - rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego, - wskazuje pocztery zadania własne gminy, powiatu i województwa, - wymieniapo dwa przykłady zadań zleconych gminy, powiatu i województwa, - wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, - omawia po cztery kompetencje organów	- analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej), - wskazuje po pięć zadań własnych gminy, powiatu i województwa, - wskazuje po trzy przykłady zadań zleconych gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa, - wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, - omawia po cztery kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, - podaje jeden przykład jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej	- wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej, - wskazuje po siedem zadań własnychgminy, powiatu i województwa, - wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa, - omawia cztery kompetencje organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, - omawia wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych przez samorząd w jegogminie na codzienne życie mieszkańców, - wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.

		powiatu i województwa, - podaje jeden przykład jednostki pomocniczejw swojej gminie, - omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, - wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jegogminie.	- omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, - wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa, - wskazuje jeden przykład jednostki pomocniczej w swojej gminie, - ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio wpływa na życie mieszkańców, - omawia wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców.	znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych, - wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.	
Proces decyzyjny w samorządzie	- proces decyzyjny w organach wykonawczych - proces decyzyjny w organach uchwałodawczych - prawo miejscowe - komisje rady/sejmiku - formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych	- omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, - wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegialne, - wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim	- omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, - wyszukuje dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, - formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te	- wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, - odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegialnych, - wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady, - wykorzystuje wiedzę o kompetencjach	- wskazuje siedem form uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, - omawia szczegółowo jedną z tych form, wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.	- wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną , - omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) , - omawia na przykładzie rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego ,

		czasie zajmowali się radni w jego gminie, - formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie, - wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez dany organ gminy, - wskazuje dwie formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnychwe wspólnocie samorządowej, - szczegółowo omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, jedną z tych formi przedstawia jeden argument zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, - wyszukuje jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne w jego gminie.	działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ, - wskazuje trzy formy uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, - omawia w prosty sposób jedną z tych formi przedstawia jeden argument zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji, - wyszukuje w swojej gminie jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.	wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego organu, - wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego, - wskazuje pięć form uczestnictwa mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, - wyszukuje w swojej gminie jedną sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych informacji) własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonymdla danych konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.		- wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej , - wyszukuje dwa przykłady spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jegogminie/mieście, - omawia szczegółowo jedną z tych spraw, - wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.

Aktywność obywatelska w samorządach	- aktywność obywatelska: polityczna, społeczna - inicjatywa lokalna - budżet obywatelski - fundusz sołecki - wolontariat - partycypacja	- wskazuje co najmniej dwie dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), - wyszukuje, z pomocą nauczyciela, jedno przedsięwzięcie w jego gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, - przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jegogminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza, - wyjaśnia, na czym polega wolontariat, - wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje lub instytucje, w którychmożna zaangażować się w	- wskazuje co najmniej trzy dostępne formy zaangażowania sięw życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), - rozważa, która z tych form jest najłatwiej dostępna dla osób w jego wieku, - wymienia dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, - wyszukuje jedno przedsięwzięcie w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, - przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza,	- wymienia dwa sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji, - wyszukuje dwa przedsięwzięcia w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, - wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego gminie, - przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jegogminie zasady i z wykorzystaniem	- omawia co najmniej cztery dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), - wymienia trzy sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji, - wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może dotyczyć, - wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski, - wskazuje obszary, które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego, - wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego,	- uzasadnia, dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności, - podaje po jednym przykładzie aktywności politycznej i aktywności społecznej, - podaje po jednym przykładzie inicjatywy lokalnej zrealizowanej w jego społeczności lokalnej i poza nią, - wymienia wszystkie etapy wdrażania budżetu obywatelskiego , - formułuje trzy argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego, - wyjaśnia, czym jest fundusz sołecki, oraz jakie ma znaczenie w małych gminach , - analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do

		działanie wolontariackie, - nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	- nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.	odpowiedniego formularza.	- rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.	większego zaangażowania, - rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.
Młodzież a samorząd	- młodzieżowe rady - lokalne problemy młodzieży - petycja, list otwarty	- wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik wojewódzki), - wskazuje wybrane cele powoływania młodzieżowych rad, - podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad, - identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, - formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu, - wskazuje dostępne demokratyczne mechanizmy	- wskazuje trzy cele powoływania młodzieżowych rad, - podaje przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej lub inicjatywnej, - identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, - formułuje propozycje rozwiązania dwóch problemów, - opracowuje, z pomocą nauczyciela, jeden projekt petycji lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	- wskazuje i omawia najważniejszy cel powoływania młodzieżowych rad, - wyjaśnia, w jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować, - opracowuje i wysyła petycję lub list otwarty do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.	- wskazuje i omawia cztery cele powoływania młodzieżowych rad, - identyfikuje i omawia problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży, - formułuje propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów, - omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	- formułuje trzy argumenty potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych, - podaje przykłady realizacji trzech kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej, - omawia jeden przykład skutecznego działania młodzieżowej rady gminy, - podaje jeden przykład młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym.

		pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).				
Obywatel w urzędzie	- urząd - sprawy urzędowe - obsługa petenta w urzędzie - mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta - ePUAP	- wyjaśnia, czym zajmują się urzędy, - wskazuje trzy sprawy, które załatwia się w urzędzie, w tym jedną, która dotyczy młodego człowieka, - wskazuje jedną sprawę, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, - wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, - wskazuje trzy sprawy urzędowe, które można załatwić przez internet, - realizuje, z pomocą dorosłego, jedną sprawę urzędową: wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	- wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, - wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, - realizuje jedną wybraną sprawę urzędową: wypełnia niezbędne formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze).	- omawia jedną sprawę, którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, - wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, - wymienia dwie zalety ePUAP, mObywatela lub IKP. - wyjaśnia co to jest ePUAP,	- wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy, - dla dwóch wybranych spraw urzędowych(np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury.	- tworzy konto na ePUAP i jeśli to możliwe realizuje jedną wybraną sprawę za jego pośrednictwem, - wskazuje cztery usługi urzędowe, z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel, - formułuje trzy argumenty dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL, - wskazuje trzy zalety ePUAP, mObywatela lub IKP.

Rozdział IV. Polska państwem demokratycznym						
Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm	- system polityczny (ustrój polityczny) - reżim polityczny - demokracja - autorytaryzm - totalitaryzm - reżim polityczny w Polsce po 1945 r. - konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa	- wymienia elementy systemu politycznego , - wyjaśnia w prosty sposób, co oznacza termin reżim polityczny, i wymienia trzy rodzaje reżimów, - w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny, - identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji, - na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa, - identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.	- wymienia elementy systemu politycznego i w prosty sposób je opisuje , - wyjaśnia znaczenie terminu reżim polityczny i wymienia trzy rodzaje reżimów, - definiuje termin ustrój polityczny, - na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji, - na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, - porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje	- wyjaśnia znaczenie terminu system polityczny i opisuje poszczególne elementy takiego systemu , - wyjaśnia znaczenie terminu reżim polityczny i charakteryzuje trzy rodzaje reżimów, - definiuje termin ustrój polityczny i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane, - podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje, - na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego, - na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych	- wyjaśnia znaczenie terminu system polityczny i charakteryzuje poszczególne elementy takiego systemu , - wyjaśnia znaczenie terminu reżim polityczny i omawia trzy rodzaje reżimów, - definiuje termin ustrój polityczny i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym , - podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady), - na przykładach z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroje totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym, - na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarny i totalitarny,	- porównuje zakresy znaczeniowe terminów system polityczny i ustrój polityczny , - wyjaśnia znaczenie terminu reżim polityczny i porównuje trzy rodzaje reżimów , - definiuje termin reżimy hybrydowe; podaje przykłady tego typu reżimów , - na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu politycznego i analizuje ich rolę, - podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów, - odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do Konstytucji PRL, charakteryzuje ustroje totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym,

			ocenie wybraną różnicę.	sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, - porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie dwie wybrane różnice.	- wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym, - na przykładzie historii Polski po 1945 r. wymienia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej, - porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie trzy wybrane różnice.	- ocenia, czy ustrój PRLbył totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje argumenty i kontrargumenty, - analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące o tym, że w państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub totalitarny , - na przykładzie Polski po 1945 r. przedstawia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je porównuje, klasyfikuje i omawia na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej, - porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie cztery wybrane różnice.

Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.	- terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja - czynniki sprzyjające demokratyzacji - proces demokratyzacji Polski po 1989 r. - transformacja gospodarcza - skutki przemian politycznych i gospodarczych - ocena politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji	- zna terminy: transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza, - na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., - podaje jeden przykład reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i przedstawia skutek tej reformy, - na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, - wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami	- na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza, - na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki, - podaje przynajmniej dwa przykłady reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, - na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków, - wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w	- na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza, - na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia przynajmniej dwa czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, - omawia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki, - podaje przynajmniej cztery przykłady reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i szczegółowo przedstawia ich skutki, - na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat	- na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej, - na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia przynajmniej trzy czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, - charakteryzuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r., - podaje przynajmniej pięć przykładów reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, - zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i	- na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. definiuje terminy transformacja ustrojowa i demokratyzacja, porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć, - wyjaśnia znaczenie terminu transformacja gospodarcza oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi się to pojęcie, - wymienia i omawia przynajmniej cztery czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór, - analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski, - podaje przynajmniej sześć przykładów reform gospodarczych wdrożonych w ramach

		społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeńi przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem, - zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty), - wyszukuje informacje na temat upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów, - wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].	planu Balcerowicza i ocenia ich skutki, - zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje po dwa argumenty oraz możliwe kontrargumenty współdyskutantów, - wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formiei przedstawionej na forum klasy [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].

Działanie obywatelskie: wywiad ze świadkiem historii najnowszej	- Przeprowadź wywiad z osobą, która żyła w okresie przemian politycznych i ekonomicznych w latach 90. XX w. Zapytaj ją m. in. o to, jak postrzegała dokonujące się zmiany, jakie są jej osobiste doświadczenia z pierwszych lat III RP oraz jak ocenia tamte wydarzenia z dzisiejszej perspektywy. Napisz krótkie podsumowanie wywiadu – uwzględnij najciekawsze i najbardziej zaskakujące informacje.	- z pomocą nauczyciela formułuje cel wywiadu i pytania, - dokonuje wyboruświadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, - przeprowadza wywiad, - przygotowuje prostą prezentację efektów wywiadu, - prowadzi portfolio dokumentujące jegodziałania.	- formułuje cel wywiadu i wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, - z pomocą nauczyciela formułuje pytania do wywiadu, - przeprowadza wywiad, - opracowuje odpowiedzi, które udało się uzyskać od rozmówcy, - prezentuje wywiad w wybranej formie, - prowadzi portfolio dokumentujące jegodziałania.	- formułuje cel wywiadu i z pomocą nauczyciela przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, - wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, i uzasadnia swój wybór, - opracowuje pytania, - przeprowadza wywiad, - dokumentuje wywiad i przygotowuje opracowanie zebranego materiału, - prezentuje wywiad w wybranej formie, - prowadzi portfolio dokumentujące jegodziałania w wymaganej formie.	- definiuje cel wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, - wybiera świadka historii, z którym będzie rozmawiać, i uzasadnia swój wybór, odwołując się do odpowiednich aspektów tematu działania, - przygotowuje się do wywiadu i opracowuje pytania, - przeprowadza wywiad, - dokumentuje wywiad w wybranej formie; opracowuje zebrany materiał, - prezentuje wywiad i efekty swojej pracy w wybranej formie, - prowadzi portfolio, w którym zamieszcza wszystkie wytworzone, znalezione i uzyskane od rozmówcy materiały.	- definiuje cele wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy, - dokonuje wyboru świadka historii, z którym będzie rozmawiać, zgodnie ze sformułowanymi wcześniej założeniami działania, - przygotowuje się do wywiadu: opracowuje pytania, określa zasady spotkania oraz sposób utrwalenia wywiadu, ustala z rozmówcą formę autoryzacji, - przeprowadza wywiad, - dokumentuje wywiad w wybranej formie; analizuje, weryfikuje i opracowuje zgromadzone materiały, - przeprowadza autoryzację wywiadu według ustalonej formuły, - prezentuje w wybranej formie na forum klasy wywiad i pozostałe efekty swojej pracy,

						- prowadzi portfolio dokumentujące jego działania i właściwie archiwizuje swoją pracę, - dokonuje podsumowania i samoceny.
Demokratyczne państwo prawa	- demokratyczne państwo prawa - zasady demokratycznego państwa prawa w Konstytucji RP - demokracja większościowa a demokracja konstytucyjna - demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia - formy demokracji bezpośredniej	- korzystając z Konstytucji RP, identyfikuje co najmniej dwie główne zasady demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, - w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu demokratyczne państwo prawa i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje jeden przykład), - zna terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna, - wykorzystując źródła internetowe	- korzystając z Konstytucji RP, wyjaśnia w prosty sposób znaczenie co najmniej trzech zasad demokratycznego państwa prawa, - wskazuje, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, - wyjaśnia znaczenie terminu demokratyczne państwo prawa i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje dwa przykłady), - definiuje terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna, - odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia demokrację pośredniąod	- korzystając z Konstytucji RP, wyjaśnia znaczenie co najmniej czterech zasad demokratycznego państwa, - omawia, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, - definiuje termin demokratyczne państwo prawa i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, - definiuje terminy demokracja większościowa i demokracja konstytucyjna oraz porównuje te pojęcia, wskazując różnice	- korzystając z Konstytucji RP, wyjaśnia znaczenie co najmniej sześciu zasad demokratycznego państwa prawa, - formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, - analizuje termin demokratyczne państwo prawa i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa, - wyjaśnia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz, - porównuje terminy demokracja większościowa i	- na podstawie Konstytucji RP analizuje co najmniej siedem zasad demokratycznego państwa prawa, - formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, - analizuje termin demokratyczne państwo prawa, w tym przedstawia związki między demokracją a rządami prawa, - ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa, - porównuje terminy demokracja większościowa i demokracja

		(lub inne), wyszukuje informacje na temat wybranego referendum ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.	demokracji bezpośredniej, - wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na tematdwóch wybranych referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	między ich zakresami znaczeniowymi, - odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, - wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na tematrzech wybranych referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	demokracja konstytucyjna, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej, - odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej, - wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na tematczterech referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	konstytucyjna; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej, - odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej; podaje wady i zalety każdej z tych formuł demokratycznych, - wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat czterech referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia także skutki tych referendów.
Zagrożenia dla demokracji	- zagrożenia dla ustroju demokratycznego - korupcja - nepotyzm	- na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	- na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	- na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	- na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych)	- na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia

	- niski poziom aktywności obywateli - dezinformacja - metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego - populizm	identyfikuje dwa współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), - potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziło do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na temat tego działania, - omawia na przykładzie, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, - wymienia skutki rozpowszechniania fałszywych informacji, - potrafi wskazać jedną zasadę, której należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w	identyfikuje trzy współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), - potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na ich temat, - omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji, - potrafi wskazać dwie zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, - rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy	identyfikuje i opisuje trzy współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz ocenia ich skuteczność, - korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje jedną przyczynę zmian nastrojów w społeczeństwie polskim , - ocenia skuteczność działańna rzecz aktywizacji społecznej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego	identyfikuje i opisuje cztery współczesne zagrożenia dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, - korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje dwie przyczyny zmian nastrojów w społeczeństwie polskim , - ocenia skuteczność działańna rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć,	i opisuje pięć współczesnych zagrożeń dla systemu demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne, - wymienia i ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia, - korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje trzy przyczyny zmian nastrojów w społeczeństwie polskim i je klasyfikuje , - ocenia skuteczność działańna rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg

		internecie), orazwie, jak i kiedy ją stosować, - rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli.	lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.	doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia, - wymienia metody walki z dezinformacją i wie, jak je stosować, - potrafi wskazać trzy zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przez wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować, - wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie polityczne i społeczne w państwie demokratycznym, - odnosząc się do wybranego przykładu współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.	- formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia, - wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je stosować, - wskazuje i omawia trzy zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy jestosować, - wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, - odwołując się do dwóch wybranych przykładów współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i	takich przedsięwzięć, a także dokonuje analizy ich rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji, - formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa, - analizuje metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy jezastosować, - ocenia, czy walka z dezinformację może zagrażać wolności słowa i niezależności mediów, - omawia i stosuje w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji, - wyjaśnia zjawisko populizmu iocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w

					ocenia skutki ich działań.	demokratycznym państwie prawa – formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty, - odwołując się do trzech wybranych przykładów współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.
Wybory demokratyczne	- funkcje wyborów - zasady prawa wyborczego w Polsce - czynne i bierne prawo wyborcze - wybory większościowe i proporcjonalne - świadomy udział w wyborach	- wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym, - ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje jeden argument za taką oceną, - odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,	- formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia, - ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje dwa argumenty, - odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,	- ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, - wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym, i wymienia dwie przykładowe funkcje głosowania, - omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego i wymienia progi	- ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, - omawia trzy przykładowe funkcje wyborów w systemie demokratycznym, - omawia zasady prawa wyborczego w Polsce - porównuje czynne i bierne prawo wyborcze oraz wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach,	- ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, - omawia cztery przykładowe funkcje wyborów w systemie demokratycznym, - analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego, - wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych

		- ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje dwa argumenty na rzecz świadomego głosowania.	- ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje trzy argumenty na rzecz świadomego głosowania.	wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach, - wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach.	- rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą dwóch argumentów, - na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów , - omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i wskazuje działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach, - zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowadza analizę ich wyników.	wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia, - rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia trzema argumentami, a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji, - na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów, - analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach, - zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje, formułuje opinię na temat

						frekwencji i uzasadnia swoje zdanie.